

Grey Scale #13

Part Code ST1316

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

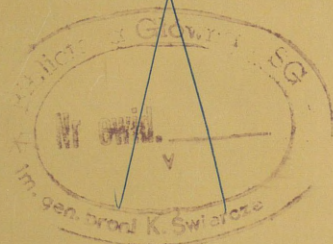
sz. 4

*Nr. opr.
9*

PODSTAWOWE POJĘCIA
Z DZIEDZINY
NAUKI WOJENNEJ

9

S/782

4219

WARSZAWA 1974

AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

52. 41
Nr. opr.
9

PODSTAWOWE POJĘCIA
Z DZIEDZINY
NAUKI WOJENNEJ

9

S/782

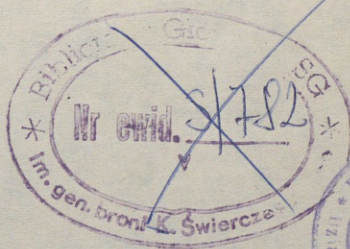

4219

WARSZAWA 1974

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Swierczewskiego

PODSTAWOWE POJĘCIA Z DZIEDZINY NAUKI WOJENNEJ

WARSZAWA

Kwiecień

1974 r.

Zespół autorski:

płk dypl. W. AUERBACH, płk dypl. M. GRYGUĆ

płk prof. dr hab. J. KACZMAREK /kierownik zespołu/

ppłk dypl. W. ŁEPKOWSKI, płk dr L. MUCHA.

SPIS TREŚCI:

Od autorów

1. Nauka wojenna	5
2. Doktryna wojenna	7
3. Sztuka wojenna	9
4. Strategia wojenna	11
5. Sztuka operacyjna	13
6. Taktyka	15
7. Operacja strategiczna	17
8. Obrona terytorium kraju	19

Od autorów

Materiał niniejszy przedstawia podstawowe pojęcia z zakresu nauki wojennej. Oddając go do rąk Czytelników żywymy nadzieję, że zainteresuje on liczne grono osób.

W rezultacie zmian, jakie w wyniku postępu naukowo-technicznego zaszły na przestrzeni ostatnich lat i nadal zachodzą w uzbrojeniu i sprzęcie bojowym oraz - odpowiednio do tego - w sposobach i formach prowadzenia działań zbrojnych, nauka wojenna znalazła się w zwrotnym punkcie swego historycznego rozwoju. Wynika stąd nieodparta konieczność zintensyfikowania badań w tej dziedzinie. Przystępując do pracy nad problematyką z ww. zakresu pragniemy jednocześnie zainteresować nią jak najszersze grono Czytelników; liczymy zarówno na współpracę, jak i na konstruktywną krytykę.

Sądzimy ponadto, że badania należy rozpocząć od analizy pojęć przyjętych w poszczególnych armiach, a dotyczących: nauki wojennej, doktryny wojennej, sztuki wojennej, strategii, sztuki operacyjnej, taktyki, operacji strategicznej i obrony terytorium kraju. Dla ułatwienia tej analizy wybrane hasła /o ile to było możliwe/ zaczerpnięto z oficjalnych wydawnictw /typu encyklopedycznego/ o charakterze jawnym. Sposób ich rozmieszczenia ułatwia ustalenie różnic w interpretacji określonych pojęć w wydawnictwach poszczególnych krajów /w polskich, radzieckich, zachodnioniemieckich, amerykańskich, brytyjskich i francuskich/.

Prezentując niniejszy materiał zdajemy sobie w pełni sprawę z tego, że nie stanowi on wystarczającej podstawy do badań; niezbędne jest rozszerzenie go o wiadomości i dane z jeszcze innych źródeł. Liczymy jednak, że w toku naszej pracy potwierdzi się prawdziwość znanego powiedzenia: kto zrobił pierwszy krok, zrobi i następne.

PODSTAWOWE POJĘCIA Z DZIEDZINY NAUKI WOJENNEJ

TERMIN	SPOSÓB UJĘCIA W LITERATURZE					
	POLSKIEJ	RADZIECKIEJ	ZACHODNIONIEMIECKIEJ	AMERYKAŃSKIEJ	BRYTYJSKIEJ	FRANCUSKIEJ
1	2	3	4	5	6	7
NAUKA WOJENNA	Mała Encyklopedia Wojskowa, t.2, s.386-387, Wyd. MON, Warszawa. Nauka o istocie wojny, siłach i środkach jej prowadzenia, wzajemnym związku i uwarunkowaniu zjawisk zachodzących w toku wojny oraz zasadach i sposobach przygotowania i prowadzenia wojny w konkretnych warunkach historycznych. Badaniem militarnej strony wojny zajmuje się sztuka wojenna; badaniem wojny w jej aspekcie polityczno-społecznym - ogólna teoria walki, socjologia wojska i socjologia wojny, psychologia wojskowa; w aspekcie ekonomicznym - ekonomika wojenna. Do technicznych dyscyplin nauki wojennej należą dyscypliny zajmujące się doskonaleniem konstrukcji i technologią produkcji różnego rodzaju uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Ponadto w skład nauki wojennej wchodzi inne samodzielne dyscypliny naukowe: historia wojen i sztuki wojennej, dydaktyka wojskowa i metodyka szkolenia wojskowego, administracja wojskowa, geografia wojenna i inne.	Bolszaja Sowietskaja Enciklopedija, t.5, s.208-211, Moskwa 1971. System wiedzy o przygotowaniu i prowadzeniu wojny przez państwa, koalicje państw bądź klasy społeczne dla osiągnięcia celów politycznych. Radziecka nauka wojenna bada charakter możliwych wojen, prawa wojny i sposoby jej prowadzenia. Nauka wojenna wypracowuje zasady teoretyczne i zalecenia praktyczne w zakresie organizacji sił zbrojnych i ich przygotowania do wojny; określa zasady sztuki wojennej oraz najefektywniejsze sposoby i formy prowadzenia działań wojennych przez zgrupowania wojsk, a także sposoby ich wzajemnego zabezpieczenia. Częściami składowymi współczesnej radzieckiej nauki wojennej są: teoria sztuki wojennej, teoria budownictwa sił zbrojnych, teoria szkolenia i wychowania wojskowego, teoria pracy partyjno-politycznej, teoria ekonomicznej wojennej, historia wojenna i nauki techniczno-wojskowe.	Der Grosse Brockhaus, t.6, s.655, Wiesbaden 1955. Nauki wojenne /Kriegswissenschaften/. Dziedzina wiedzy zajmująca się tworzeniem teoretycznych i praktycznych narzędzi dla sztuki wojennej. W ich skład wchodzi: historia wojen, nauka o kierowaniu siłami zbrojnymi i ich związkami, nauka o obronności/Wehrwesen/, nauki techniczno-wojskowe, fortyfikacja /Befestigungslehre/, topografia, geografia wojenna, nauki medyczne i weterynaryjne, prawo wojskowe. Od wojny światowej zaczęto się posługiwać pojęciem "nauka o obronności". Przez to pojęcie rozumie się wszystkie zjawiska wojny wywierające wpływ na efektywność siły militarnej, a więc: obyczajowość, zagadnienia polityczne, socjologiczne, gospodarcze, techniczne itp.	The Encyclopedia Americana, t.19, s.83. New York 1958. Americana Corporation /Military science/. Dziedzina spostrzeżeń, badań i analiz odnoszących się do spraw wojskowych i z nimi spokrewnionych. Celem jej jest określanie zasad i reguł, które rządzą prowadzeniem działań wojennych. Korelacja i praktyczne zastosowanie wniosków opracowanych przez naukę wojenną stanowi dziedzinę sztuki wojennej. W ten sposób wojna jest przedmiotem zainteresowania nauki, jak również dziedziną sztuki. Nauka wojenna jest jedną z najtrudniejszych nauk, a jednocześnie najbardziej elastyczną. Nauka wojenna zajmuje się różnicowanymi i czasem nie do przewidzenia zachowaniami ludzi. Polem badania nauki wojennej jest przede wszystkim historia sztuki wojennej i technika wojskowa. Nauka wojenna nie jest nauką we właściwym rozumieniu tego słowa. Mimo trudności warsztatowych nauka wojenna dokonała syntezy zjawisk i przedstawiła je w postaci zasad sztuki wojennej. Słabe stosowanie zasad powodowało szkody, dlatego należy je stosować uwzględniając warunki wojny.	Encyclopedia Britannica, t.15, s.483, London 1947. Military science. Odsyła do podstawowych haseł "Strategia" i "Taktyka". Ponadto - odsyła do szeregu haseł cząstkowych, odnoszących się do działalności poszczególnych rodzajów wojsk i służb.	Grande Larousse Encyclopedique, Paris 1961. Nie omawia tego pojęcia.

1	2	3	4	5	6	7
DOKTRYNA WOJENNA	<p>Mała Encyklopedia Wojskowa, t.1, s.315-316. Wyd. MON, Warszawa.</p> <p>Poglądy na sposób prowadzenia działań wojennych w siłach zbrojnych danego państwa.</p> <p>D.w. określa wiele czynników, jak: cele polityczne państwa, wpływające z jego klasowego charakteru; możliwości ekonomiczne i potencjał gospodarczy kraju; aktualny stan sił zbrojnych; położenie geograf. i warunki terenowe, komunikacyjne, klimatyczne; stosunki wewnątrzpaństwowe; poziom ogólnego rozwoju kulturalnego społeczeństwa i inne.</p> <p>D.w. ustala i konkretyzuje poglądy na: 1/charakter i sposób prowadzenia przewidywanych działań wojennych, 2/wynikające z charakteru przewidywanych działań główne założenia strategiczne, operacyjne i taktyczne odnoszące się do wszystkich rodzajów wojsk, zawarte w regulaminach, instrukcjach itp. 3/plany organizacji i szkolenia wojsk w czasie pokoju. Pojęcia takie, jak: d. strategiczna, operacyjna, taktyczna, lotnicza, broni pancernej itp. są szczególnymi wykładnikami d.w. ogólnej. D.w. jest tworem kolektywnym, opierającym się na doświadczeniach minionych wojen i przewidywaniach w zakresie przyszłego pola walki.</p>	<p>Bolszaja Sowietskaja Encyklopedija, t.5, s.205-206, Moskwa 1971.</p> <p>Wojennaja doktryna. System oficjalnych poglądów i postanowień określających kierunki rozwoju struktury wojskowej, przygotowania kraju i jego sił zbrojnych do wojny, a także sposoby i formy jej prowadzenia.</p> <p>Doktrynę wojenną wypracowuje i określa polityczne kierownictwo państwa.</p> <p>Główne postanowienia d.w. zmieniają się w zależności od polityki i ustroju społecznego, poziomu rozwoju sił wytwórczych, nowych osiągnięć nauki i od charakteru spodziewanej wojny.</p> <p>D.w. ZSRR wyraża politykę KPZR w sprawie pokoju i wojny, określa istotę i charakter przyszłej wojny oraz zadania sił zbrojnych i kraju w odpieraniu agresji.</p> <p>Radziecka d.w. określa strukturę sił zbrojnych, ich wyposażenie techniczne, zadania, metody szkolenia i wychowania oraz kierunki rozwoju nauki wojennej i sztuki woj.</p>	<p>Płk W. Tynias: Wojennaja doktryna FRG i nekotoryje naprawlenija jejo rozwitija. Zarubežnoje Wojennoje Obozrenije nr 9, 1973, s.9-15.</p> <p>We współczesnej burżuazyjnej literaturze wojskowej nie spotka się jednoznacznego określenia: "doktryna wojenna". Jest ono najczęściej utożsamiane z terminami: "ogólnowojskowa teoria", "polityka wojenna" i innymi. W NRF często teoretycy wojskowi posługują się terminem "Kriegsbild" /obraz wojny/, w którym mieszczą się składowe elementy terminu: "doktryna wojenna". W książce E. Middeldorfa: "Führung und Gefecht", zalecanej jako oficjalny podręcznik, pojęcie "Kriegsbild" sformowano następująco: "Kriegsbild" - to całość elementów stałych i czynników zmiennych, które wywierają wpływ na istotę przyszłej wojny i prawdopodobne formy jej prowadzenia.</p>			

1	2	3	4	5	6	7
<p>SZTUKA WOJENNA</p>	<p>Mała Encyklopedia Wojskowa, t.3, s.268-270, Wyd. MON, Warszawa. Dziedzina wiedzy i umiejętności dotyczących przygotowania i prowadzenia walki zbrojnej. Sz.w. w armiach państw socjalistycznych dzieli się na strategię, sztukę operacyjną i taktykę. W innych armiach utrzymuje się podział na strategię i taktykę. Sz.w., będąc podstawową częścią składową nauki wojennej, zajmuje się przygotowaniem i prowadzeniem walki zbrojnej w różnej skali i w różnych środowiskach geograficznych. Teoria sz.w. powiązana ściśle z praktyką wypracowuje realne wytyczne obowiązujące w procesie przygotowania kraju do obrony. Wszystkie dziedziny sztuki wojennej, mimo względnej samodzielności, warunkują się wzajemnie. Stąd też istnieją dla nich wspólne zasady, np.: zgodność celów działań z siłami i środkami; zapewnienie ścisłego współdziałania wszystkich rodzajów sił zbrojnych i wojsk; właściwe manewrowanie siłami i środkami; umiejętne tworzenie przewagi na decydujących kierunkach działań; rozśrodkowanie wojsk, zaskoczenie i stała gotowość bojowa wojsk. Przedmiotem sztuki wojennej w sensie praktycznym jest wypracowanie zasad działań wojennych. Wyjątkową rolę przypisuje się też umiejętnościom dowodzenia i dowódcy, jako najważniejszemu realizatorowi zasad sztuki wojennej.</p>	<p>Bolszaja Sowietskaja Encikłopedija, t.5, s.218, Moskwa 1971. Wojennoje iskusstwo. Teorię i praktykę przygotowania i prowadzenia działań bojowych na lądzie, morzu i w powietrzu zalicza się do jednej z najważniejszych dziedzin nauki wojennej. Częściami składowymi radzieckiej sztuki wojennej są: strategia, sztuka operacyjna i taktyka. Między tymi częściami zachodzi ścisły związek i zależność. Strategia jest nie tylko silnie związana z polityką, nawet jest od niej uzależniona. Strategia wywiera wpływ na rozwój sztuki operacyjnej i taktyki. Taktyka zajmuje się zagadnieniami walki pododdziałów, oddziałów i związków. Sztuka operacyjna stanowi pośrednie ogniwo pomiędzy strategią i taktyką, obejmując zagadnienia przygotowania oraz prowadzenia operacji. Rozróżnia się również sz.w. rodzajów sił zbrojnych i wojsk. Taki podział/np. wojenno-inżyniernejsze iskusstwo/ używany jest tylko w konkretnych przypadkach.</p>	<p>Der Grosse Borckhaus, t.6, s.644, Wiesbaden 1955. Kriegskunst/Sztuka wojenna/. Jest sztuką celowego wykorzystania sił zbrojnych w wojnie. Dzieli się na taktykę, kierowanie operacyjne /operative Führung/ i strategię. W dziedzinie taktyki rozkazy bojowe dotyczą samej walki. W kierowaniu operacyjnym rozkazodawstwo reguluje procesy przesuwania wielkich związków. Strategia jest dziedziną przedsięwzięć naczelnego dowództwa. Zasady sz.w. są stałe. Najważniejsze z nich głoszą, że: - dla rozbitcia npla należy posiadać przewagę w ogóle, a w decydującym miejscu w szczególności; - atak na skrzydła i tyły jest skuteczniejszy od ataku frontalnego; - zwycięstwo można osiągnąć w drodze ciągłego pościgu za nieprzyjacielem.</p>	<p>The Encyclopedia Americana, t.25, 3.713-714, New York 1958. Principles of war /Zasady prowadzenia wojny/. Na przestrzeni historii wojen pojawiało się wiele teorii i pomysłów, które uznawano za ważne dla przebiegu kolejnej wojny. Wielcy wodzowie rzadko pozostawiali piśmienną spuściznę. Teoretycy przedstawiali szereg materiałów, często kontrowersyjnych, dotyczących sztuki wojennej. Dąży się do sformułowania użytecznych maksym, doktryn i zasad. Istnieją różnice pomiędzy zasadami w nauce, a zasadami wojny. Różnice w stosowaniu zasad wynikają z poziomu uzbrojenia, pogody, terenu, szkolenia, znajomości przeciwnika, cech osobowych ludzi, morale walczących. Zasady są pomocne dowódcy, który w drodze doświadczenia i studiów poznaje ciężar gatunkowy teorii i zaczyna rozumieć historyczne uwarunkowanie każdej zasady, jej stosowność w danych warunkach. Zasady są czasem wzajemnie zależne i uzupełniają się; czasem są konfliktowe. Zasady USA: 1. Cel. 2. Działania zaczepne. 3. Jedność dowodzenia. 4. Zmasowanie. 5. Ekonomia sił. 6. Manewr. 7. Zaskoczenie. 8. Bezpieczeństwo. 9. Prostota.</p>	<p>Pojęcie nie posiada odrębnego sformułowania. Mieści się w takich, jak: "strategia", "taktyka", "wojna".</p>	<p>Grande Larousse Encyclopedique, Paris 1961. Pojęcia brak. Odsyłać do "strategia" i "taktyka"</p>

1	2	3	4	5	6	7
STRATEGIA WOJENNA	Mała Encyklopedia Wojskowa, t.3,s.215-217, Wyd.MON, Warszawa. Teoria i praktyka przygotowania i prowadzenia wojny, jej poszczególnych kampanii i najważniejszych operacji.Głów- na część składowa sztuki wojennej. Do strategii jako teorii należą między innymi: badanie ogólnych prawidłowości wynikających z doświadczeń ubiegłych wojen i aktualnego stanu wiedzy wojskowej; badanie poglądów prawdopodobnych przeciwników na sposób prowadzenia wojny oraz ich potencjału ekonomicznego, militarne- go i moralnego; badanie warunków i charakteru ewentualnej przyszłej wojny; opracowanie zasad przygotowania kra- ju i sił zbrojnych do wojny, prowadzenia wal- ki zbrojnej oraz zasad materiałowego i tech- nicznego zabezpieczenia wojsk, a także opraco- wanie zasad kierowania siłami zbrojnymi i woj- ną w całości. Do zadań strategii, jako prakty- ki dotyczącej działal- ności wojskowo-politycz- nego kierownictwa pań- stwa i naczelnego do- wództwa, należy między innymi: podejmowanie decyzji strategicznych i planowanie przygoto- wania kraju do wojny, kierowanie przygotowa- niem sił zbrojnych do wojny, kierowanie ca- łością sił zbrojnych w toku trwania wojny.	Bolszaja Sowietzkaja Encyklopedia,t.41, s.65,Moskwa 1956. S.w. zajmuje się przy- gotowaniem i prowadze- niem wojny, kampanii wojennych i operacji strategicznyc. S.w. rozpatruje działalność wyższego dowództwa wojskowego w zakresie przygotowania i prowa- dzenia wojny oraz dzia- łań wojennych. Rozpa- truje ona prawidłowość przygotowania i prowadzenia walki zbrojnej,ustalając na tej podstawie formy i sposoby organizacji, przygotowania i wyko- rzystania sił zbroj- nych kraju/koalicji/ dla osiągnięcia zwy- cięstwa. Ważniejsze zadania strategii wo- jennej: badanie środ- ków walki zbrojnej prawdopodobnych prze- ciwników, ich ekono- micznych,moralnych i wojskowych możliwości; określanie form i spo- sobów walki zbrojnej oraz kierunków rozwoju sił zbrojnych;wszech- stronne przygotowanie sił zbrojnych i praw- dopodobnych TDW do woj- ny. Podczas wojny s.w. - uwzględniając cele polityczne i konkretną sytuację strategiczną - uaktualnia plan woj- ny i najbliższej kam- panii wojennej, dzieli siły i środki na TDW i kierunki strategiczne, określa najważniejsze formy i sposoby przy- gotowania i prowadze- nia operacji strate- gicznych i kampanii wojennych,organizuje współdziałanie strate- giczne sił zbroj- nych.	Der Grosse Brockhaus, t.11,s.278,Wiesbaden 1957. Strategie. Nauka o prowadzeniu wojny w całości - w odróżnieniu od kiero- wania operacjami i od taktyki. Der Grosse Brockhaus, t.10,s.611,Wiesbaden 1931. Strategie. Wzajemne wiązanie ze sobą poszczególnych bitew dla osiągnięcia celu wojennego.Zada- niem strategii jest ustalenie - zgodnie z ogólną sytuacją poli- tyczną i wojskową - przewodniej idei pro- wadzenia wojny, zbu- dowanie w oparciu o nią planu operacyjne- go rozwinięcia armii, a następnie kierowa- nie operacjami. Strategia zapewnia zespolenie przeważa- jących sił dla rozbi- cia przeciwnika w de- cydującym miejscu. A.Von Burnhausen: Grundbegriffe der Strategia. Wehrkunde nr 8,s.510- 516, 1955 r. Przez pojęcie strate- gii rozumie się wyko- rzystanie - w zależ- ności od sytuacji - wszystkich środków i możliwości państwa lub koalicji w czasie i w przestrzeni dla osiągnięcia celów i zadań postawionych przez kierownictwo polityczne. Strategia uwzględnia wszystkie warunki wewnątrzpoli- tyczne państwa bądź koalicji.	The Encyclopedia Ame- ricana,t.25,s.712- 716, New York 1958, Strategy military. W sensie ogólnym strategia /nazywana czasem wielką lub narodową/ jest sztu- ką i nauką rozwija- nia i wykorzystania sił politycznych, ekonomicznych, psy- chicznych i wojsko- wych narodu w czasie pokoju i wojny w ce- lu maksymalnego za- bezpieczenia polity- ki narodowej. W zna- czeniu wojskowym jest sztuką i nauką wykorzystania sił zbrojnych dla reali- zacji polityki naro- dowej przy użyciu siły lub zagrożeniu jej użyciem. Strategia wojenna mu- si pozostawać w zgod- ności ze strategią narodową.Powinna za- pewniać nienaruszal- ność terytorialną kraju,przygotowywać siły zbrojne do dzia- łań ofensywnych, za- pewniać utrzymanie rezerw oraz posiada- nie sił zbrojnych gotowych do podjęcia działań w początko- wym okresie wojny. Strategia powinna przygotowywać warun- ki do prowadzenia wo- jen globalnych,ogra- niczonych i konwen- cjonalnych.Strategia ma zapewnić bezpie- czeństwo zaplecza, realizację planów wy- korzystania sił zbrojnych oraz współ- działanie koalicyjne.	Encyclopedia Britanni- ca, t.21,s.453-455, London 1947. Scope of strategy. Strategia koordynuje użycie wszystkich za- sobów narodu dla osią- gnięcia politycznego celu wojny. Strategia określa potrzeby sił zbrojnych, powoduje rozwój zasobów narodo- wych,dzieli te zasoby między gospodarkę na- rodową i siły zbrojne. Siły zbrojne nie są jedynym narzędziem strategii. Strategia rozciąga swoje wpływy na finanse, dyploma- cję, handel i etykę. Wielka strategia, w odróżnieniu od stra- teгии, nie ogranicza się do wojny, lecz roz- patruje problemy ist- niejące również po jej zakończeniu. Powinna ona stosować takie środki nacisku i tak- nimi oddziaływać, aby uniknąć strat w okre- sie pokoju. "Czysta strategia"jest "sztu- ką generałów". Jej sukces zależy głównie od zapewnienia zgod- ności między zakłada- nymi celami a wydzie- lonymi do ich osiągnię- cia środkami. Strate- gia jest nauką opiera- jącą się na sztuce stosowania zasad.	Grande Larousse Ency- clopedia,t.9,s.1020, Paris 1961.Strategie. Strategia jest sztuką łączenia działań sił zbrojnych dla osiągnię- cia celu politycznego. Siła, zabezpieczenie działań, ekonomia sił - stanowią tradycyjne zasady strategii.Strate- gia jest sztuką ko- ordynowania działań zbrojnych, politycz- nych, ekonomicznych i moralnych. Jest dzie- dziną działania rządu i naczelnego dowództwa. Strategia ogólna zaj- muje się uruchamia- niem różnego rodzaju środków dla osiągnię- cia celów ustalonych przez politykę danego państwa czy też koali- cji. Strategia posługuje się zasadami:siły za- pewniającej przewagę nad przeciwnikiem; zabezpieczenia dzia- łań, które ma unie- możliwić zaskoczenie przez przeciwnika; ekonomii sił, umó- wiającej wykonanie zadania, zachowanie środków dla zabezpie- czenia działań,two- rzenie odwodów.Strate- gii nie można uwa- żać za naukę,której rozwój da się prze- widzieć.

1	2	3	4	5	6	7
SZTUKA OPERACYJNA	Mała Encyklopedia wojskowa, t.3, s.267-268, Wyd. MON, Warszawa. Sz.o. zajmuje się badaniem właściwości i warunków pola bitwy i operacji, wykrywaniem prawidłowości rozwoju wydarzeń w działaniach bojowych związków operacyjnych oraz opracowaniem współczesnych zasad organizacji i kierowania działaniami bojowymi tych związków. Sz.o. opiera się na założeniach strategii; wykorzystuje osiągnięcia wszystkich nauk, szczególnie zaś nauk wojskowych i technicznych; określa kierunek rozwoju taktyki. Nowe możliwości współczesnych wojsk ląd. marynarki i lotnictwa zmuszają ją do rozpatrzenia i w wielu wypadkach do rewizji zasad teoretycznych opracowanych i stosowanych uprzednio. Współczesna sz.o. musi przede wszystkim: rozwiązywać problemy użycia broni masowego rażenia w operacjach różnego rodzaju i skali oraz problemy OTK; opracowywać zasady użycia wszystkich rodzajów wojsk i sił zbrojnych w operacjach, uwzględniając zarówno warunki masowego stosowania, jak i niestosowania broni masowego rażenia; opracowywać zasady wykorzystania nowoczesnych środków dla potrzeb organizacji sprawnego systemu dowodzenia; ustalać nowe sposoby użytkowania przewagi, zaskoczenia i utrzymywania inicjatywy działań; opracowywać nowe sposoby i metody organizacji i pracy tyłów oper. oraz organizacji operacji morskich, lądowych i powietrznych, a także operacji wspólnych.	Kratkij słowar operatiwno-tacticzeskich obszczewojennyh słow /terminow/, s.188, Wojenizdat, Moskwa 1958. Operatiwnoje Iskustwo. Składowa część sztuki wojennej zajmująca się opracowywaniem teorii i praktyki przygotowania oraz prowadzenia frontowych i armijnych operacji wojsk lądowych, a także łączonych operacji różnych rodzajów wojsk i sił zbrojnych. Ogniwem łączące dziedzinę strategii z taktyką. Wychodząc z potrzeb strategii, sz.o. określa sposoby przygotowania i prowadzenia operacji dla osiągnięcia celów strategicznych. Określa też wyjściowe dane dla rozwoju taktyki, stosownie do zadań i celów operacji. Ważniejszymi zadaniami sz.o. są: badanie charakteru współczesnych operacji naziemnych, morskich i powietrznych oraz określanie najnowocześniejszych form i sposobów użycia w nich rodzajów wojsk i sił zbrojnych dla osiągnięcia zwycięstwa; planowanie, przygotowywanie, prowadzenie i wszechstronne zabezpieczenie operacji; organizacja współdziałania pomiędzy związkami operacyjnymi i rodzajami wojsk. Obok ogólnej teorii sz.o. istnieje sz.o. sił morskich i powietrznych.	Der Grosse Brockhaus, t.13, s.687, Leipzig 1932. Operation. Określona grupa działań wojskowych połączonych wspólnym celem. Cel działania jest ważniejszym elementem łączącym niż wydarzenia, jakie mają miejsce przed i po podjęciu działań. Der Grosse Brockhaus, t.6, s.644, Wiesbaden 1955. Kriegskunst - Operative Führung. "... przez to pojęcie rozumie się działania związane z ruchem wielkich związków wojskowych". Burnhauser A.: Grundbegriffe der strategica, Wehrkunde 1966, s.510-516. Operacje prowadzi się w celu urzeczywistnienia strategicznego zamiaru. Dla przeprowadzenia określonych operacji potrzebne są decyzje o charakterze strategicznym. Uwzględniając wszystkie czynniki, przez termin "operacja" należy rozumieć kierowanie siłami zbrojnymi i ich wykorzystanie przez wyższe dowództwa dla urzeczywistnienia zamiarów naczelnego dowództwa. Im bardziej będzie się ograniczać swoboda działania dowódców, tym większe będą wpływy taktyki.	The Encyclopedia Americana, t.25, s. 712, New York 1958 Strategy and tactics ... grand tactics /wielka taktyka/. Taktyka zajmuje się działaniami wielkich zgrupowań sił zbrojnych.	Encyclopedia Britannica, t.21, s.453, London 1947. Scope of strategy - zasięg pojęciowy strategii. Pojęcia strategii i taktyki są trudne do rozdzielenia, ponieważ objęte nimi dziedziny działania łączą się wspólny cel. Nie wyjaśnienia problemu wprowadzenia nowego terminu: "wielka taktyka". Termin ten pojawił się pod koniec XVIII w. i oznaczał manewr wojsk poprzedzający ich wejście do działań bojowych z zachowaniem pełnej gotowości bojowej. Często odnosi się go również do planu wykorzystania sił zbrojnych, w którym przedstawia się połączone działania wszystkich rodzajów sił zbrojnych.	Grande Larousse Encyclopedique, Paris 1961 /Hasła tego typu nie ujmują/. Beaufre A.: Wstęp do strategii. Warszawa 1965, Sztab Gen. s.67. W wojnie prowadzonej przy użyciu sił zbrojnych bitwa stanowi tyko chwilową, a zwłaszcza jej końcową fazę. Siły, które mają ze sobą walczyć, muszą najpierw zbliżyć się do siebie na odpowiednią odległość, przy czym starają się one nawiązać walkę w jak najkorzystniejszych dla siebie warunkach. Całokształt przygotowań i czynności w tym zakresie, nosi nazwę operacji. Na rozwój operacji wywierają wpływ: 1. Ruch i siły zbrojne, 2. Czynniki taktyczne związane z użyciem i sposobami prowadzenia walki. 3. Ilość sił w stosunku do rozległości TDW. 4. Dążenie do rozstrzygnięcia walki zbrojnej. 5. Dążenie do nadania operacjom charakteru rozstrzygającego, ruchliwego.

1	2	3	4	5	6	7
TAKTYKA	Mała Encyklopedia Wojskowa, t.3, s.303-305, Wyd. MON, Warszawa. Teoria i praktyka organizacji i prowadzenia walki pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych. Dziedzina sztuki wojennej. Zajmuje się zasadami i sposobami prowadzenia walki, użycia w niej sił i środków, dowodzenia oraz bojowego, materiałowego, technicznego i medycznego zabezpieczenia walki. W praktyce bojowej taktyka jest umiejętnością przygotowania, przeprowadzenia i zabezpieczenia walki zależnie od istniejących sytuacji i okoliczności. Rozróżnia się taktykę ogólną i taktykę poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb /np. taktykę wojsk lotniczych, taktykę artylerii, taktykę służby medycznej/. Taktyka ogólna dotyczy głównie wojsk lądowych, określa ich udział w walce, w szczególności współdziałanie w walce oddziałów i związków taktycznych ogólnowojskowych z oddziałami i związkami poszczególnych rodzajów wojsk. Taktyka ogólna bada i określa podstawowe rodzaje i formy działań bojowych: natarcie, obronę, bój spotkaniowy, pościg, wyjście z walki, wycofanie. Opracowuje podstawowe zasady szkolenia dla wszystkich rodzajów wojsk, a także nowe formy i sposoby prowadzenia walki, uwzględniając formy i sposoby walki potencjalnego przeciwnika.	Kratkij słownik operatywno-taktyczeskich i obszczewojennykh słów /tjerninow/, s.283, Moskwa 1958, Wojenizdat. Taktika. Część sztuki wojennej obejmująca teorię i praktykę przygotowania i prowadzenia walki pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych wszystkich rodzajów sił zbrojnych i wojsk na lądzie, morzu i w powietrzu. Jest podporządkowana sztuce operacyjnej i strategii, działa w ich interesach i służy osiągnięciu celów nakreślonych przez te dziedziny. Zasadniczymi zadaniami taktyki są: badanie istoty współczesnej walki; poznanie rządzących nią praw; opracowywanie najbardziej celowych sposobów organizacji i prowadzenia walki w różnych warunkach sytuacji; badanie właściwości i możliwości bojowych pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych wszystkich rodzajów wojsk oraz marynarki wojennej, określenie ich zadań i sposobów wykorzystania we wspólnie prowadzonych działaniach bojowych. Każdy rodzaj sił zbrojnych posiada własną taktykę ogólną i taktykę rodzajów wojsk. W wojskach lądowych oprócz taktyki ogólnej istnieje taktyka artylerii, wojsk pancernych, inżynierskich, chemicznych, łączności i innych.	Der Grosse Brockhaus, t.11, s.394, Wiesbaden 1957. Taktik. Zgodnie z teorią Clausewitza - nauka o wykorzystywaniu sił zbrojnych w działaniach bojowych, a jednocześnie kierowaniu wojskami w toku walki. W zakres taktyki wchodzi również poczynania i działania poprzedzające walkę i następujące po niej, jak np.: rozpoznanie, ubezpieczenie, maskowanie, marsz i biwakowanie. Na przestrzeni stuleci taktyka ulegała i nadal ulega ciągłym przeobrażeniom na skutek rozwoju środków walki.	The Encyclopedia Americana, t.26, s.207-211, New York 1958. Tactics. W nauce wojennej - sztuka wykorzystywania w walce wojsk, ich uzbrojenia i wyposażenia. Taktyka mniejszych jednostek organizacyjnych lub jednego rodzaju wojsk nazywana jest małą taktyką. Taktyka zajmująca się działaniami wielkich zgrupowań wojskowych określana jest jako wielka taktyka /grand tactics/. Zasady rządzące przebiegiem działań taktycznych wywodzą się z ogólnych zasad sztuki wojennej. Choć w ogólnych zakresach zasady te są ustalone od wieków, postęp techniczny wpływa na ich stałą modyfikację w odniesieniu do sposobów organizowania walki zbrojnej.	Encyclopedia Britannica, t.21, s.739-750, London 1947. Tactics. Taktyka jest sztuką prowadzenia działań bojowych. Zajmuje się problematyką przygotowania i prowadzenia walki. Odnosi się do wszystkich rodzajów sił zbrojnych i rodzajów wojsk. Dziedzina zainteresowania taktyki jest manewr sił zbrojnych poprzedzający działania bojowe oraz sposób ich wykorzystania w działaniach bojowych. Rozróżnia się taktykę ogólną, taktykę rodzajów sił zbrojnych i taktykę rodzajów wojsk. Rodzaj stosowanej taktyki uzależniony jest od strategii, która decyduje o podziale sił zbrojnych na polu walki. Z drugiej strony - faktyczne możliwości wojsk wywierają wpływ na strategiczne plany działań. Termin "sposoby działań" /techniques/ używa się dla określenia nauki o sposobach wykorzystania różnych rodzajów wojsk i ich uzbrojenia oraz o sposobach kierowania nimi. Współczesne znaczenie terminów "strategia" i "taktyka" ukształtowało się stosunkowo niedawno i nie jest precyzyjne. Biorąc najogólniej - taktyka oznacza prowadzenie działań bojowych włącznie z przemarszem wojsk, strategia natomiast obejmuje wszelkie przedsięwzięcia przygotowawcze poprzedzające rozpoczęcie przemarszów i wejście wojsk do bitwy.	Grande Larousse Encyclopedique, t.10, s.137, Paris 1961. Tactique. Sztuka kierowania walką lądową, morską lub powietrzną, polegająca na wyborze i zgraniu manewru z ogniem środków walki dla uzyskania określonego celu /zamiaru/. Taktyka wraz z logistyką jest nieodłączną częścią strategii. Sztuka pola walki /taktyka/ jest funkcją wartości bojowej żołnierzy i uzbrojenia, jakim dysponują, umiejętności wykorzystania całości sił i środków w konkretnych warunkach terenowych, z uwzględnieniem możliwości działań nieprzyjaciela. Taktyka na przestrzeni wieków przeszła olbrzymią ewolucję i znajduje się nadal w ciągłym rozwoju. Rozróżnia się taktykę lądową, taktykę powietrzną, taktykę morską. Taktyka lądowa obejmuje taktykę rodzajów wojsk lądowych. Wyższym stopniem taktyki jest strategia.

1	2	3	4	5	6	7
OPERACJA STRATEGICZNA	Mała Encyklopedia Wojskowa, t.2. s.523-524, Wyd. MON, Warszawa. Operacja: Całokształt działań wojsk /walk, bitew, przegrupowań i manewrów/ oraz przedsięwzięć organizacyjnych i zabezpieczających, realizowanych w różnym czasie i na znacznej przestrzeni, połączonych wspólnym celem i planem. Rozróżnia się operacje armijne, frontowe i strategiczne. W operacjach strategicznych, kierowanych przez naczelne dowództwo, bierze zazwyczaj udział kilka frontów /grup armii/ lub armii wojsk lądowych nie połączonych w jeden wyższy związek organizacyjny bądź kilka flot lub armii lotniczych. Operacja strategiczna obejmuje zazwyczaj kilka mniejszych operacji/frontowych lub armijnych/, przy czym każda z nich realizuje jedno z pośrednich zadań strategicznych, wynikających z ogólnego celu strategicznego operacji.	Bolszaja Sowietskaja Encyklopedija, t.41, s.64, Moskwa 1956. Operacja wojskowa - działania przeprowadzone przez wyższe związki operacyjne kilku rodzajów sił zbrojnych; w jej skład wchodzi szereg jednoczesnych i kolejno po sobie następujących operacji frontowych i operacji sił powietrznych, a na nadmorskich TDW - działań i operacji sił morskich. Ze względu na cele operacje dzieli się na zaczepne i obronne. Strategiczne operacje zaczepne są prowadzone siłami kilku wyższych związków operacyjnych pod kierownictwem naczelnego dowództwa. Celem jest osiągnięcie takich rezultatów politycznych i wojskowych, które w istotny sposób zmieniąby sytuację strategiczną na danym TDW, a także wpłynęły na przebieg i wyniki kampanii. Strategiczne operacje obronne prowadzi się w celu utrzymania strategicznie ważnych rubieży i obiektów oraz zyskania na czasie dla zorganizowania natarcia. Realizuje się je zwykle siłami jednego lub kilku frontów /grup armii/ we współdziałaniu z lotnictwem, a na nadmorskim TDW - z siłami morskimi.	Burnhauser A. Grundbegriffe der Strategie, s.510-516, Wehrkunde 1966. Operacje. Jest to urzeczywistnienie strategicznych zamiarów zawartych w planie naczelnego dowództwa. Ponieważ w toku tych operacji wykorzystuje się na wielką skalę środki walki zbrojnej /szczególnie broń jądrową/ ich prowadzenie powinno być ściśle kontrolowane. Wykorzystanie broni jądrowej, prowadzenie wojny powietrznej i określonych operacji morskich z natury rzeczy wymaga decyzji szczebla strategicznego. Nawet po uzyskaniu zgody na wykorzystanie broni jądrowej w ramach operacji wyższych szczebli dowodzenia, pozostają one pod ścisłą kontrolą naczelnego dowództwa. Możliwe są jednak sytuacje, w których wyższe dowództwa mogą czasowo prowadzić operacje do pewnego stopnia na własną odpowiedzialność i ryzyko. Strategia wywiera obecnie tak przemożny wpływ na wszystkie dziedziny walki zbrojnej, iż trudno jest ustalić jakąś ostrą linię podziału np. między strategią a taktyką.	The Encyclopedia Americana. t.25. s.716, New York 1958. Hasła o.s. nie podaje. Nuclear Weapons And Strategy /Broń jądrowa a strategia/. Wykorzystanie broni jądrowej jest sprawą polityki narodowej, a nie strategii. Broń jądrowa o mniejszej sile może być narzędziem strategicznym do niszczenia kluczowych obiektów systemu zaopatrywania sił zbrojnych. Obecnie dla zniszczenia npla potrzebne jest osiągnięcie przewagi w powietrzu /czasem też na morzu/. Koncentracje podobne do tych, jakie miały miejsce przed inwazją na Europę, są obecnie nie do pomyslenia. Strategiczne operacje zaczepne i obronne mogą dalej być stosowane.	Encyclopedia Britannica, t.21, s.454-455, London 1947. Hasła o.s. nie podaje. Action of strategy /działania strategiczne/. W sensie fizycznym i logicznym działanie strategiczne jest takim działaniem, które: a/ dezorganizuje rozwój frontu" powoduje zmiany w rozmieszczeniu i podziale jego sił; b/ rozcina ugrupowanie npla; c/ zagraża źródłom jego zaopatrywania; d/ zagraża drogom odwrotu i odcina npla od jego naturalnego zaplecza, w oparciu o które mógłby on rozwinąć dalsze działania. Obezwładnienie i rozhicie sił zbrojnych przeciwnika jest prawdopodobnie najszybszym i najskuteczniejszym sposobem pozbawienia nieprzyjacielskiego narodu jego woli oporu.	Grande Larousse Encyclopedique. Paris 1961. Hasła o.s. nie podaje. Beaufre A. Wstęp do strategii, s.79-81, Warszawa, 1965. Operacja a rodzaj strategii. Mechanizm prawdopodobnych operacji określa zasięg strategii danej epoki. W tych ramach dowództwo ocenia rodzaj manewru dla wykonania zadania wytyczonego przez politykę. Zadania, które można postawić siłom zbrojnym, sprowadzają się do: - zdobycia terytorium npla lub niedopuszczenia do zdobycia przez niego własnego terytorium; - zniszczenia lub wycofania sił npla; - szybkiego działania lub zyskania na czasie. Przy posiadaniu przeważających sił celem kampanii będzie rozegranie rozstrzygającej bitwy w sposób zaczepny. Przy mniejszej przewadze należy albo wyczerpać npla walkami obronnymi i przeciwdziałaniami, albo wprowadzić go w błąd, wykonując działania zaczepne na kierunkach drugorzędnych przed rozegraniem decydującej bitwy. Jeżeli nie dysponuje się wystarczającą ilością środków walki należy prowadzić działania ograniczone lub partyzanckie.

1	2	3	4	5	6	7
OBRONA TERYTORIUM KRAJU	Mała Encyklopedia Wojskowa, t. 2, s. 473-474, Wyd. MON, Warszawa. OTK stanowi jedną z głównych części składowych systemu obronnego PRL. Celem jej jest zabezpieczenie kraju przed zbrojną i dywersyjną działalnością npla, utrzymanie maksymalnej sprawności i ciągłości działania podstawowych dziedzin życia kraju oraz ochrona ludności, dóbr materialnych i kulturalnych narodu przed skutkami oddziaływania BMR. System OTK w PRL obejmuje: przedsięwzięcia typu militarne podejmowane w ramach sił zbr.; obronne przygotowanie gospodarki narodowej i administracji państwowej oraz obronne przygotowanie społeczeństwa. Właściwą realizację zadań obronnych w strukturze OTK zapewnia skupienie ogółu spraw obronnych w rękach KOK, któremu podlegają terenowe komitety obrony. Podstawową siłą przeznaczoną do wykonywania zadań typu militarne w systemie OTK są Siły Zbrojne PRL. W zakresie wojskowej OTK siły zbrojne zapewniają osłonę powietrzną kraju, obronę wybrzeża morskiego, zwalczanie desantów oraz grup specjalnego przeznaczenia, ochronę granic państwowych itp. Do wykonania tych zadań przeznaczone są wojska OPK, WOWewn., WOP, wojska obrony teryt. i inne. Obronne przygotowanie społeczeństwa polega na przysposobieniu ludności do życia i działania w warunkach różnorodnego oddziaływania npla i ma na celu podjęcie aktywnej samoobrony dla zorganizowanego przetrwania i przewyciężenia skutków uderzeń BMR.	Czujkow W.I.: Graždanskaja oborona w raketno-jadrienoj wojnie, s. 32, Moskwa 1968. Graždanskaja oborona. Ze względu na swą istotę, cel i charakter jest to odpowiednio zorganizowany ogólnonarodowy system obrony, który obejmuje: 1/ Zagadnienia bezpośrednio ochrony ludności przed skutkami użycia broni masowego rażenia. 2/ Sprawy związane z zabezpieczeniem ciągłej i efektywnej działalności produkcyjnej najważniejszych dziedzin gospodarki narodowej. 3/ Przedsięwzięcia ratownictwa na obszarach porażonych. W tej grupie zadań mieszczą się też zadania likwidacji skutków klęsk żywiołowych. Organizatorami przedsięwzięć obronnych są dowódcy i sztaby wszystkich szczebli obrony cywilnej.	Taschenbuch für Wehrfragen. 1966/67, Frankfurt/M. Verlag Soldat und Technik. Rozdz. IV. Die Territoriale Verteidigung, s. 188. Zadania obrony terytorialnej obejmują zabezpieczenie swobody operacyjnej sił zbrojnych NATO, utrzymanie bezpieczeństwa i porządku wojskowego, zabezpieczenie obiektów, ochronę ludności cywilnej, współdziałanie z siłami obrony cywilnej. Pośród zadań tych, w zależności od ich znaczenia, dokonany jest między jednostki administracyjne. Realizują je resorty obrony, spraw wewnętrznych i inne. Zadania wojskowe dotyczą współpracy z operacyjnymi wojskami NATO w zakresie realizacji planowanych przedsięwzięć oraz zabezpieczenia ciągłości zaopatrzenia materiałowo-technicznego sił zbrojnych NRF. Zadania obrony cywilnej obejmują zabezpieczenie funkcjonowania administracji państwowej oraz zachowanie bezpieczeństwa i porządku wewnątrz kraju. Odnosi się to również do zabezpieczenia funkcjonowania gospodarki narodowej i ochrony ludności cywilnej.	Eichstadt U.: Begriffe und Spitzenorganisation der Gesamtverteidigung im westlichen Ausland. Wehrwissenschaftliche Rundschau, 1968, nr 12, s. 661-683. W USA terminologicznie rozróżnia się obronę wojskową w ramach/civil/Emergency Planning /Obrona cywilna/ oraz obronę cywilną. Termin "Emergency Planning" obejmuje zadania dotyczące zapewnienia funkcjonalnej ciągłości władzy państwowej, zaopatrzenia i zabezpieczenia działalności sił zbrojnych. Od 1962 roku istnieje Zarząd Planowania Obrony Terytorium Kraju/Office for Emergency Planning-OEP/. Zarząd odpowiada za zapewnienie ciągłości funkcjonowania organów państwowych w wypadku wojny oraz za mobilizację gospodarczą. Głównym zadaniem zarządu jest koordynowanie wszystkich przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej podejmowanych przez federalne organa władzy i administracji /łącznie z ministerstwami obrony/, a także przez ich odpowiedniki stanowe. OEP podlega bezpośrednio prezydentowi USA, a dyrektor zarządu posiada rangę członka rządu.	Eichstadt U.: Begriffe und Spitzenorganisation der Gesamtverteidigung im westlichen Ausland. Wehrwissenschaftliche Rundschau, 1968, nr 12, s. 661-683. Odpowiedzialność za obronę kraju ponosi W. Brytania. Za obronę cywilną oraz działalność straży ogniowej i policji Anglii i Walii ponosi odpowiedzialność ministerstwo spraw wewnętrznych, o ile poszczególne zadania nie zostały przydzielone innym ministerstwom. Ministerstwo spraw wewnętrznych koordynuje wszystkie dziedziny obrony cywilnej. W Szkocji za powyższe zadania odpowiada Szkocki Departament Spraw Wewnętrznych i Zdrowia, w p.n. Irlandii - ministerstwo spraw wewnętrznych. W angielskim ministerstwie istnieje Oddział Obrony Cywilnej, którym kieruje generalny dyrektor. Dla planowania i koordynacji działań poszczególnych resortów istnieją w ministerstwie spraw wewnętrznych dwa kolegia: 1. Komisja planowania, w której skład wchodzi przedstawiciele różnych ministerstw oraz trzech rodzajów sił zbrojnych. 2. Sztab obrony cywilnej złożony z przedstawicieli powyższych instytucji. W ramach pracy kolegiów koordynowane są przedsięwzięcia wojskowe i cywilne, które nie zostały skoordynowane przez rząd.	Eichstadt U.: Begriffe und Spitzenorganisation der Gesamtverteidigung im westlichen Ausland. Wehrwissenschaftliche Rundschau, 1968, nr 12, s. 661-683. W odróżnieniu od innych krajów NATO Francja posługuje się terminem "Obrona Narodowa", który obejmuje wszystkie dziedziny obronności, a mianowicie: obronę wojskową, obronę cywilną, obronę ekonomiczną. Francuska koncepcja obrony różni się od innych krajów NATO. 1/ Obronę zewnętrzną, która obejmuje plany i poczynania obronne poza terytorium Francji. 2/ Obronę operacyjną, obejmującą wszystkie zabiegi podejmowane na terenie kraju, czyli OTK. Obroną kieruje rada ministrów poprzez komisję obrony na czele z prezydentem. Sprawami wojskowymi kieruje komisja o ściśle ustalonym składzie z prezydentem na czele. Sprawami OTK kieruje komisja międzyresortowa, której przewodzi premier. W skład tej komisji wchodzi przedstawiciele ministerstw: obrony, spraw wewnętrznych, finansów, gospodarki i inne. Organem sztabowym premiera jest Generalny Sekretariat Obrony, który koordynuje bieżącą działalność w dziedzinie wojskowej i cywilnej.

Wykonano w 100 egz.

Egz. nr 1-100 kanc. jawna

Wyk. pík Kaczmarek

Druk. LK, dn. 16.4.74r.

Nr ks. 1098/WW

Druk ASG

Zam. 1026 z dn. 18.04.74r.